

O metodě storytellingu a jeho využití ve školství

Obsah:

- co je to storytelling
- využití storytellingu ve školství
- praktické úkoly a techniky

Co je to storytelling

ve zkratce řečeno vyprávění příběhů.

Je to návrat a znovuobjevování hluboce zakořeněné tradice vyprávění.

Je to ta nejpřirozenější lidská činnost i umění zároveň.

Storytelling je:

Dějiny lidského rodu můžeme číst jako jedno velké vyprávění, ale těžko je převyprávíte dítěti před spaním. A o to právě jde.

Storytelling je specifická **divadelní disciplína**, která využívá mnoha druhů cvičení, her a především představivosti vypravěčů, kteří jsou zároveň **autory** a **interprety** příběhu. Vyprávíme všichni a často. I tuto schopnost můžeme ovšem jako každou jinou rozvíjet, zdokonalovat a používat. Ze schopnosti se může stát umění.

Čím vším je a může být storytelling?

- způsobem realizace
- edukačním prostředkem
- volnočasovou aktivitou
- uměleckou disciplínou
- prostředkem sebepoznávání a osobnostního rozvoje
- a mnohým dalším

Je storytelling divadlo?

Myslíte si, že je storytelling divadlo?

A: Ano

B: Ne

A proč?

Jaký význam má storytelling:

- Aktivně pracuje s literaturou a podněcuje zájem o ni.
- Obohacuje a rozšiřuje slovní zásobu.
- Napomáhá chápat souvislosti, uceluje kontext.
- Podporuje kritické myšlení, klade před posluchače názory a hodnoty, které rozebírá z různých úhlů.
- Zvyšuje schopnost naslouchat a chápat.
- Podněcuje tvořivé psaní a představivost.
- Zvyšuje schopnost komunikace.
- Podporuje schopnost předvídání, analýzy a syntézy.
- Je to skvělá zábava.

Jak a kde funguje storytelling

Storytelling se zaměřuje na mnohé dovednosti - rozvíjení komunikačních dovedností, seberozvoj, tvůrčí psaní, práce s hlasem, týmovou práci a vzájemnou inspiraci atp. Vyprávění příběhů funguje jak v rovině zábavné, tak k přenosu informací či k poznání. Obecně můžeme říct, že je používán ve třech odvětvích:

- v oborech využívajících terapii,
- v umění, převážně pak v divadle
- a ve vzdělávání.

Kde

- v zahraničí – zejména západní a severní Evropa, USA, Kanada

Storytelling v České republice

Storytelling o.s.

- hlavní snahou je rozvoj storytellingu u nás – na poli divadelním, ve školství i ve spojení s terapií
- prosazení storytellingu jako jedinečné zábavně-vzdělávací metody
- soubor Slovosledi – storytellingové inscenace
- workshopy pro pedagogy i pro veřejnost
- organizování storytellingového festivalu
- spolupráce se zahraničními organizacemi a vypravěči
- www.story-telling.cz, Storytelling CZ – FB, Twitter

Slovosledi a Studio Damúza: Budíme češtinu

Interaktivní storytellingová inscenace plná her pro žáky 3.–6. tříd.

Karel Hynek Mácha, Josef Jungmann a Magdalena Dobromila Rettigová. Inscenace vznikla pro festival VyšeHrátky 2013.

Využití storytellingu ve školství

Storytelling ve výuce je cestou k zábavnému předávání informací.

Žáci a studenti si díky zážitku z příběhu lépe zapamatují fakta.

- Vyprávění rozvíjí lásku k jazyku, slovní zásobu a podporuje kritické myšlení.
- Vyprávění je poutavé, motivuje děti k učení.
- Poslech příběhů poskytuje odrazový můstek pro aktivní hru a tvořivou práci, která inspiruje k vymýšlení vlastních příběhů.
- Vyprávění stimuluje zájem o literaturu a dovednosti v psaní a čtení.
- Storytelling dětem pomáhá nalézat a uvědomovat si souvislosti mezi informacemi, které v běžné výuce vnímají jako oddělené jednotky –
- umožňuje tak propojovat výukové předměty, ucelovat kontext.
- Společné úkoly v podobě vyprávění příběhu vytváří ve třídě kulturu komunikace, důvěry, spolupráce, porozumění a respektu.
- Obsah příběhů může vést k třídní diskusi o postavách a důsledcích jejich jednání.
- Storytelling může být používán také k prozkoumání citlivých témat, jako je například šikana.

Slovosledi: Všichni Teigeho muži

Inscenace určená pro 2. stupeň ZŠ, střední školy a gymnázia.
Příběhy poetistických umělců – Vítězslav Nezval, Jaroslav Seifert,
Konstantin Biebl, Vladimír Holan a Toyen.

Storytelling ve výuce

- storytellingová inscenace ve třídě
- vypravěč ve třídě
- workshopy pro žáky
- semináře pro pedagogy
- kombinace vyprávění a dílny

Storytelling a metodika

Storytelling může udávat cestu a směr, konkrétní cíl je ale potřeba stanovit přímo na specifické zadání, které odpovídá potřebám výuky. Storytelling se orientuje především na dovednosti v oblasti tvůrčího psaní, aktivní práce s literaturou a jazykem, improvizace a interpretace vlastního příběhu, tedy zároveň úsudku.

Metodika:

- tvoří ji soubor her a cvičení
- postupy jsou dané, ale s možnostmi a předpokladem dalšího rozvoje a variací dle potřeb
- fáze - studium materiálů, charaktery postav, tvorba příběhu, samotná interpretace

Využití storytellingu samotnými pedagogy

- **využití vypravěčských postupů při vlastním výkladu** – podání života historické osobnosti ve formě příběhu, zaměření se na popis atmosféry, na jednu konkrétní událost nebo postavu v životě osobnosti apod.
- **Využití metodiky při úkolech pro žáky** – tvůrčí úkoly zaměřené na různá témata: jak vypadal den na dvoře panovníka, popis dvoru, napsání životopisu, fiktivní dopis, nejdůležitější milníky v životě osobnosti a proč apod.

Praktické úkoly a techniky

Praktické příklady využití storytellingu vycházející z absolvovaných workshopů a publikací v angličtině.

Příklady úvodních her

NAŠTĚSTÍ/BOHUŽEL

- skupinová hra, vytváření příběhu po větách v kruhu – jeden příběh začne, druhý naváže „naštěstí...“, další pokračuje „bohužel...“, pravidelně se střídají a společně vymyslí příběh

LŽEŠ

- hra ve dvojici, jeden začne vyprávět historku (například o dni, který právě zažívá, začne ranním vstáváním) a druhý, kdykoliv se mu to zlíbí, ho osočí ze lži jednoduchým: „Lžeš.“, vypravěč musí uznat, že opravdu lže, popřít, co řekl a místo toho si vymyslet něco jiného, takto neustálým negováním společně utváří příběh

Příklady využití storytellingu ve výkladu

- vytvoření krátkého příběhu z vybrané situace ze života historické postavy
- krátký příběh na téma jak by převyprávěl život osobnosti její protivník, syn nebo blízký přítel
- jeden den ze života – příběh obyčejného dne dané osobnosti
- popis atmosféry místa, kde osobnost žila - popis krajiny i sídla, jak vypadají obyvatelé, v čem chodí oblékaní, co každý den dělají
- žánrové příběhy – převyprávění života nebo situace ze života osobnosti v různých žánrech – jako pohádka, western, horor nebo sci-fi

Příklady využití storytellingu při úkolech pro žáky

ŽIVOTOPIS POSTAVY

- vytvoření životopisu postavy od narození až do konce života

DOPTÁVÁNÍ SE

- vypsát si dle zadání **odpovědi na otázky ze tří okruhů: jak postava vypadá, jaké má vlastnosti, jak se chová v daných situacích**
- 5 předmětů ze života postavy, 5 jizev (psychických i fyzických), 5 životních ztrát
- Jak postava chodí? Jak mluví? Co používá za slovní vatu? Po čem voní?
- Co nosí po kapsách? Jaký sen se jí zdává? Jaké je její největší přání? Jak vypadá její ideální den? Jaké jsou její zlovyky?
- Jak se chová na rodinné oslavě? Jaké 3 lidi potkává každý den? Jak se chová, když ji někdo naštvě?
- 10 rad do života, recept na šťastný život, recept na psaní románu, životní motto

Další příklady cvičení pro žáky

PŘIPODOBŇOVÁNÍ SE

- **postava se připodobňuje něčemu, co je známé a vymýšlí si další možné varianty**
- Co by to bylo kdyby... variace hry – květina, město, zvíře, část domu, vlastnost, barva...
- Kdyby byla vaše postava superhrdina, kdo by byl? Jaké by měl superschopnosti?
- Jakou roli by vaše postava hrála v těchto filmech: Harry Potter, Vinnetou, Matrix, Tři oříšky pro Popelku, Rychlé šípy apod.
- Co by vaše postava vymyslela, kdyby měla za úkol vymyslet: vynález, stolní hru, přístroj do domácnosti

Fungování storytellingu

Myslíte si, že storytelling ve výuce může fungovat?

A: Ano

B: Ne

Proč? Máte nějaké poznámky nebo nápady, jak by bylo možné storytelling zapojit do výuky?

Kde získat informace o storytellingu

- ideální je přímá a osobní zkušenost se storytellingem prostřednictvím workshopů – semináře dávají možnost si vše vyzkoušet, zeptat se a hlavně spolu s kolegy vytvářet praktické možnosti přímo a konkrétně na tělo
- publikace o storytellingu v anglickém jazyce – možnost nákupu přes internet
- webové portály a stránky zabývající se storytellingem, také v naprosté většině v angličtině

Storytelling a jeho příbuzní

- tento webinář se zabývá storytellingem v tradičním slova smyslu, tedy živým vyprávěním bez použití technologií, storytelling jako takový má ale různé příbuzné
- Digitální storytelling – vyprávění prostřednictvím digitálních technologií, převážně videa, většinou krátké příběhy na dané téma

**Děkuji za pozornost
a přeji plný kotlík příběhů!**

Za Storytelling o.s. Barbora Voráčová